

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง การออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการกำจัด
มูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้มีหนังสือถึงปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อขอหารือเกี่ยวกับ
อำนาจในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตามที่มีการประกาศใช้กฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการเก็บ ขน และกำจัด
สิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย และอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและหนังสือรับรองการแจ้งตามพระราชบัญญัติที่อ้างถึง นั้น

เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวบังคับใช้เป็นการทั่วไปกับทุกท้องถิ่น รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วย
และเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดการระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย
ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ โดยกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการของ
ราชการส่วนท้องถิ่นหรือบุคคลอื่น ที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ดำเนินการแทนในการเก็บ ขน หรือกำจัด
สิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นราชการส่วนท้องถิ่น
ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ตาม (๒) ของกฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งออกตามความ
ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ตามมาตรา ๑๗ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติกำหนด
แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อ ๑ ข้อ ๒ (๕) ของ
ประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการ
จัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัด
สามารถจะออกข้อบัญญัติเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการในการกำจัดมูลฝอยจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ
ซึ่งมีหน้าที่ต้องเก็บ ขน มูลฝอยมาส่งที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำจัด ณ ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยขององค์การ
บริหารส่วนจังหวัดได้ ตามมาตรา ๒๐ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงขอหารือว่า ความเห็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกต้อง
หรือไม่ อย่างไร

(๑) ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กำหนดนิยามของคำว่า “ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล
องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

มาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้การเก็บขนหรือกำจัด
สิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ดังนั้น ราชการส่วนท้องถิ่น
จึงมีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการจัดการมูลฝอยในเขตท้องถิ่นตน โดยราชการส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการได้ ดังนี้

๑. การดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยด้วยตนเอง (มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง)

๒. ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นโดย
ดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ (มาตรา ๑๘ วรรคสอง)

๓. การมอบให้ผู้อื่นดำเนินการแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น
(มาตรา ๑๘ วรรคสาม)

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/๒๖๘๐ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๒ ซึ่งกรมอนามัยมีถึง
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๔. การอนุญาตให้เอกชนดำเนินการโดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ (มาตรา ๑๙)

๕. ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น (มาตรา ๒๐) โดยกำหนดไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขนและกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ ดังนี้

- (๑) การห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้
- (๒) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูล (ซึ่งหมายถึงส้วม) หรือที่รองรับมูลฝอย (หมายถึง ถังขยะ, ที่พักขยะ) ในที่หรือทางสาธารณะ และสถานที่เอกชน
- (๓) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ สำหรับเจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น
- (๔) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นที่ ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัด สิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ ปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการขั้นสูงตาม ลักษณะการให้บริการที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ จะพึงเรียกเก็บได้
- (๖) เรื่องอื่นใดที่จำเป็นต้องกำหนด เพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

๒. พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กำหนดนิยามของคำว่า “ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

มาตรา ๓๔/๑ การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในเขตพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นจะมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ หรือ ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนเป็นผู้ดำเนินการหรือ ทำร่วมกับราชการ ส่วนท้องถิ่นก็ได้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ทั้งนี้ การมอบให้เอกชนดำเนินการหรือร่วมดำเนินการดังกล่าวมิให้ถือว่าเป็นการร่วมลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการ ให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ แต่หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดดังกล่าว ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐประกอบด้วย

สิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่จัดเก็บได้ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานของรัฐหรือราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายตามวรรคสอง ซึ่งดำเนินการ จัดเก็บยอมมีอำนาจนำไปดำเนินการใช้หรือหาประโยชน์ได้ตามข้อตกลงที่ทำไว้ระหว่างกันและตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดตามวรรคสอง

ในกรณีที่ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับมอบหมายจากราชการ ส่วนท้องถิ่นอื่นให้เป็นผู้ดำเนินการตามวรรคสองมิให้ถือว่าเป็นการทำกิจการนอกเขตตามกฎหมายว่าด้วยการ จัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้เป็นหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บ ขน และ กำจัดสิ่งปฏิกูล และมูลฝอยจากผู้ที่เกี่ยวข้องตามอัตราที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่นซึ่งต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการของเสียอันตรายและของเสียไม่อันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน เว้นแต่ในกรณีที่มีของเสียอันตรายหรือของเสียไม่อันตรายปนอยู่กับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดเก็บ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นรวมทั้ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ได้รับมอบหมายให้จัดเก็บแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องเริ่มดำเนินการภายในสามวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหากพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นยังมิได้ดำเนินการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ได้รับ มอบหมายให้จัดเก็บดำเนินการกับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยนั้นตามที่เห็นสมควร และให้สันนิษฐานว่าพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานที่ได้รับแจ้งจงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิด ความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด

การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และในกรณีที่มีกฎหมายกำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรฐานไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์วิธีการ หรือมาตรฐานนั้นด้วย

มาตรา ๓๔/๓ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดหลักเกณฑ์การจัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในสถานที่เอกชนที่เปิดให้ ประชาชนเข้าไปได้
- (๒) กำหนดวิธีการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย
- (๓) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือ หน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น รวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ราชการส่วนท้องถิ่น มอบหมายให้ดำเนินการแทนในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไม่เกินอัตรา ที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๔) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔/๒ ไม่เกินอัตราที่กำหนด ในกฎกระทรวง
- (๕) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเพื่อให้ถูกต้อง ด้วยสุขลักษณะ

การปฏิบัติหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและ มูลฝอย ราชการส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่จัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามที่สาธารณะให้เพียงพอและ ถูกสุขลักษณะ

๓. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กำหนดนิยามของคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

มาตรา ๑๗ กำหนดว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้ ข้อ (๑๑) การกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม

มาตรา ๒๔ กำหนดว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ ดังต่อไปนี้ (๑๒) ค่าธรรมเนียมใด ๆ ที่เรียกเก็บจากผู้ไใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้น

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดจึงมีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และสามารถเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้

๔. พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๔๖ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถจัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจของราชการ ส่วนท้องถิ่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นได้เมื่อได้รับความยินยอม

มาตรา ๔๘ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจคิดค่าบริการจากผู้ใช้บริการทั้งที่เป็นหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ

ข้อ (๒) ของกฎกระทรวง พ.ศ. ๒๕๔๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการกำจัด มูลฝอยและสิ่งปฏิกูลร่วมกับราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

๕. ประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนด อำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖

กำหนดอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยและ สิ่งปฏิกูล ดังนี้

ข้อ ๑ (๑) ดำเนินงานในโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ในเขตจังหวัด

ข้อ ๑ (๒) เป็นการดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดที่มุ่งต่อประโยชน์ของท้องถิ่นหรือประชาชนเป็นส่วนรวม และไม่เข้าไปดำเนินงานที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสามารถดำเนินการได้เอง

ข้อ ๒ (๕) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลรวม การดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวมให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด

๖. ประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การทำ ความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำบันทึกความตกลงร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะระหว่าง ราชการส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดรายละเอียดที่ต้องมีการระบุในบันทึกความตกลงร่วมมือ รวมทั้งเงื่อนไขในการ ดำเนินการ

(๒) ข้อเท็จจริง

ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ดำเนินการกำจัดมูลฝอยทั่วไปให้กับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ไม่ได้คิดค่าบริการ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้บริการจะดำเนินการเก็บ และขนมูลฝอยมาให้ จากนั้นจะทำการคัดแยกมูลฝอยที่ได้รับ มูลฝอยบางส่วนที่สามารถนำกลับไปใช้ใหม่ได้จะ นำไปขายให้เอกชนด้วยการประมูลราคา เช่น ขวดพลาสติก แก้ว วัตถุตั้งต้นในการแปรรูปเป็นเชื้อเพลิง RDF เป็นต้น กรณีที่เป็นมูลฝอยอินทรีย์จะนำไปทำปุ๋ยหรือสารปรับปรุงคุณภาพดิน ส่วนมูลฝอยที่เหลือซึ่งไม่สามารถ นำไปใช้ประโยชน์อื่นใดต่อได้ จะนำไปกำจัดที่บ่อฝังกลบมูลฝอยซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกับจุดคัดแยกมูลฝอย

สำหรับปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนเป็นการดำเนินการโดยคิดค่าบริการและจะให้บริการทั้งจากส่วนราชการและเอกชน โดยจะเก็บค่าธรรมเนียมจากเอกชนในอัตราที่สูงกว่า

(๓) ความเห็นในประเด็นข้อหารื้อ

ข้อหารื้อ : องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถจะออกข้อบัญญัติเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการในการกำจัดมูลฝอยจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องเก็บ ขน มูลฝอยมาส่งที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำจัด ณ ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ตามมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงขอหารื้อว่า ความเห็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

ความเห็น : กรมอนามัยได้ประสานงานกับผู้หารื้อ และนำเสนอประเด็นข้อหารื้อดังกล่าวต่อคณะอนุกรรมการบริหารและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ในการประชุมครั้งที่ ๗-๓/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาและมีความเห็น ดังนี้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถตราข้อบัญญัติโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับอำนาจตามมาตรา ๒๐^๒ และมาตรา ๒๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยสามารถกำหนดค่าธรรมเนียมการให้บริการไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมการออกไปอนุญาตหนังสือรับรองการแจ้งและการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙

ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดประสงค์ที่จะดำเนินการจัดการมูลฝอยให้กับราชการส่วนท้องถิ่นอื่น จะต้องดำเนินการภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๘^๔ วรรคสอง

---

^๒ **มาตรา ๒๐** เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้

(๒) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน

(๓) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ

(๔) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ ปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการขั้นสูงตามลักษณะการให้บริการที่ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ จะพึงเรียกเก็บได้

(๖) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

^๓ **มาตรา ๒๓** ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดค่าธรรมเนียมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๔ **มาตรา ๑๘** การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้

แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่กำหนดว่าราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน โดยได้รับความเห็นชอบของสภาของราชการส่วนท้องถิ่นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยออกเป็นกฎกระทรวง อย่างไรก็ตาม กฎกระทรวงดังกล่าวยังอยู่ในระหว่างยกร่าง จึงยังไม่มีกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๑๘ วรรคสองที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน ดังนั้น ราชการส่วนท้องถิ่นอาจปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง การทำความตกลงร่วมมือกันจัดทำบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จนกว่าจะมีการออกกฎกระทรวงที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในเรื่องดังกล่าว

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๒๐ กันยายน ๒๕๖๒

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหรือในประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๑๘ ก็ได้

บทบัญญัติตามมาตรานี้ และมาตรา ๑๘ มีให้ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่ให้ผู้ดำเนินการโรงงานที่มีของเสียอันตราย และผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขนหรือกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าว แจ้งการดำเนินการเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น